

dolgo ležale v temi, pod kupom težav in skrbi.

Ko bosta sredi popoldneva razgretih lic pozvonila na domačih vratih, jih bodo odprle drobne otroške roke. Iz oči jim bo planil ogenj presenečenja:

»Ooooo, oči in mami?! Sta že doma?!«
Včasih se moramo odmakniti drug od drugega, da se spet zagledamo. Da spoznamo, kako se potrebujemo, kako se imamo radi.

Če presahne studenec, ob katerem smo se nekoč na naših poteh odžejali in osvežili, tudi dlani ne morejo več zajemati iz njega, da bi dajale naprej. Prazni in izsušeni smo kot kamnita struga.

Pozneje, ko odraščajči otroci izbirajo svoje prijatelje in se iščejo v svojem svetu, greš sama v gore. Malo boli, ko se ti mladež trga iz rok in ji pomenijo gore še manj kot igrača otroških dni, ki je pozabljena obležala na polici, a jih ne siliš na izlete; sami bodo morali spet odkriti pot nazaj.

Tudi mož morda raje kolesari, teče, nabira gobe — ima pač svoje športne popoldneve. In spet ostajaš sama s svojimi željami, ki jih odrivaš — ali pa greš. Sama Prvi korak je najtežji. Potem je lažje. Z vsako novo turo v gore raste zaupanje vase. Srečanje z drugimi ženskami, ki hodijo tudi same, ti dviga moralo — torej le nisi čudaška izjema. Včasih celo skupaj

nadaljujeta pot. Ne pričakuješ preveč, zato tudi nisi preveč razočarana, če se na razpotju vaše poti ločijo. Težko je po toliko letih najti sebi primerno prijateljico z istimi cilji, ko je mladostna znanstva odnesla plima življenja. Kaj veš, kako bi se prilagajale, ko ste si že vsaka zase izoblikovale svoje poglede, se vkoreninile v svoje navade, dozorevale skozi nove vrednote. Raje sprejemaš naključna srečanja taka, kot so — tudi zato smo same na naših stezah.

A ta samota ne teži. Ponuja rože za šopek: jutranje sonce, ki se leskeče, ko polzi po resah ivja na vejah; znani vrhovi so kot otoki želja nad meglenim morjem sreče; skozi kožo pronica drhtenje ptičjega petja v gozdu; macesnove veje kot svilnate roke brišejo utrujenost z obraza.

Ko te rože prinesemo v dolino, cvetovi nikoli ne ovenijo. V zaprtih sobah so kot večno sveže slike na steni, odprto okno spomina.

Tudi ne gremo vsak konec tedna od doma — po kapljicah jemljemo naše poti v gore. Naj se doživlja vsedejo v dušo. To pa prinese le čas. Če bi prepogosto nabirale izlete, bi bili res kot biseri, ki jih nanizaš v ogrlico; prevzela bi te njena lepota, toda biserne kroglice bi bile tesno druga ob drugi, vse enake, vse kot ena. Ne bi jih več razločevala med seboj. Naše poti v gore pa so vsakokrat drugačne: vsaka ima svoj lasten odmev v duši.

SEJA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA

CESTNINA S KREDARICE NA TRIGLAV?

TOMAŽ BANOVEC

Svet DO Triglavski narodni park je 9. decembra 1988 na Bledu obravnaval (poleg zapisnika) program dela za leto 1989, stanje pri izdelavi Prostorskih ureditvenih pogojev (PUP) in položaj Bohinjskega jezera. Ker so v dnevnikih časopisih nekateri podarki že izšli, bom povzel predvsem tisto, kar bi lahko zanimalo planince.

Programi so posebej za delovno organizacijo in posebej za tisto, kar je TNP širše. Novo je, da se TNP loteva pomembne naložbe v informacijski center na Logu v Trenti. Jedro bodo stare italijanske vojašnice, ki bi jih postopoma predelali v »užitno« arhitekturo. V informacijskem centru bi bil predvsem Trentarski muzej, nekatere krajevne dejavnosti, pa tudi informiranje. Predračuni so tu, vse še ni pokrito. Velik donator bo Kulturna skupnost Slovenije. Torej se bomo v TNP ukvarjali tudi z investicijami. Trenta je, kot kaže, še naprej kompleks večine članov TNP in bodo zaradi tega prevzeli tudi odgovornost za investicijo.

Stvari, ki niso bile napisane v programih, smo sprožili sami. Na zahtevo MDO PD Ljubljana smo vprašali in tudi zvedeli, da vseeno preučujejo, kako naj bi zajeli nekaj denarja za programe TNP od obiskovalcev. Lovili smo se med vstopninami, parkirninami in cestninami. Zvedeli smo, da preučujejo pravne osnove za take možnosti. Res ne bi bilo nič napačnega, če bi vsaj na Bledu (kot tega niso storili v poletju 1988) pobirali vsaj parkirnino na travnikih okrog Zake, potem bi začeli s cestninami. Vsaj za planince je pomembno, da vstopnine ne bi pobirali za pešce. Sicer pa: koliko vhodov v TNP in kakšna režija bo potrebna za zbiranje teh sredstev?

Vprašanje je tudi celovitost nekaterih javnih konceptov. Kmetje so vprašali, kako naj v celoti obdelajo svoja zemljišča ob sedanjih pogojih, starostni strukturi in ostalem. Zanimivost: plan TNP še vedno računa z mladimi kmečkimi družinami, ki samo kmetujejo, že dolgo pa večina kmečkega prebivalstva v TNP ne živi več samo od kmetijstva.

Predpostavke je torej treba zamenjati in

dopolniti s tržno ekonomijo. Tudi to je mogoče. Prostorska dokumentacija kasni, to pa ni nič novega, saj kasni po SR Sloveniji v celoti. Zavodi in inštituti se izgovarjajo drug na drugega. Kdo ni naredil in kdo je kriv, tega ne vemo.

Najzanimivejša razprava je bila o jezeru, to pot Bohinjskem. Gradivo je dobro opisalo stanje in razlike med napisanim, objavljenim in neizvršenim. Nesporednosti med TNP in upravnimi organi so dobro dokumentirani in opisani. Izvemo, kaj so se dogovorili in obljubili — in da je narejenega malo. Kanalizacijski kolektor naj bi potekal še od Mladinskega doma do Zlatoroga in Ukanca, potem pa bi vse to nekje čistili: mogoče v Ribčevem lazu — ali pa naj bi celo vse vlekli do Radovljice in vse temeljito očistili v veliki vseobčinski čistilni napravi (tako smo razumeli).

Kaj je z jezerom? Alge so v jezeru, preveč hranljivih snovi je v njem, malo iz kanalizacij, malo iz Zlatorogove pralnice, malo zaradi spiranja gnojnih travnikov in planin, mislim pa, da pride še precej tega kar z dežjem. Padavinsko območje jezera je izredno veliko in tako se z dežjem spira v jezero.

Strokovnjak Vrhovšek je opozoril na to, da poročilo z meritvami šele končujejo, vendar je jezero na začetku ogroženosti. Kako iz začetne ogroženosti (kaj je to) priti v veliko, pa vemo.

Za gornike je pomembno, da bomo še nekaj časa brez skrbi, kar zadeva vstopnino v TNP. Če pa bi obiskali posamezne zaščitene objekte (Savica, na primer), bo treba nekaj plačati, ker so s potmi in drugimi stvarmi stroški — če bo vstopnino seveda racionalno pobirati. Nekoliko šaljivo se to sliši, očitno pa se nam bliža tudi velika priložnost: zakaj naj bi ne pobirali vstopnine ali uporabnine poti s Kredarice na Triglav in na Planiko ali v dom na Doliču?

Najprej naj bi o tem razmislili pravniki, ki sedaj zadevo preučujejo za TNP.

Mislím, da se tega ni treba bati; pobiranje takih vstopnin je, kot kaže, dražje kot sam hasek. Celo na Bledu tega niso storili za avtomobile, kako naj bi na takih lokacijah, ki so daleč in visoko.

V takem primeru je to družba za silo urečila z dotacijami in pri nas s pomočjo visokogorskim postojankam.

Prihodnja seja sveta TNP bo marca 1989.

Večja varnost plezalcev

Avstrijski Kuratorij za varnost v gorah je te dni sklical delovni posvet v sodelovanju z Odborom za varnost Nemškega planinskega združenja (Sicherheitskreis des DAV). Povod so dale vesti o padcih športnih plezalcev v plezalskih vrtcih in njihove hude poškodbe, pa tudi podatki o smrtnih nesrečah v gorah ZDA. Skupno vsem tem nesrečam je bilo to, da so popustili »za večne čase« nameščeni klini svedrovci, namenjeni samovarovanju, varovanju na stojiščih in za spust ob vrvi.

Raziskave so pokazale, da sta vzroka predvsem dva: rjavenje klinov ter njihova neustrezna namestitvev in pritrditvev v vrtini. Nekaj prispevajo tudi šušmarji, ki si sami izdelujejo neustrezne pripomočke.

Nemci bi ne bili to, kar so, če ne bi takoj zagnali preplaha in pričeli ukrepati, podobno kot Francozi, ki so jih tokrat celo prehiteli.

Zamenjali in na novo namestili bodo veliko klinov; samo v predelu Frankovske Jure jih bo kar 4000. Našli so tudi firmo Hilti Austria GmbH, ki je pripravila kline in ustrezno dvokomponentno lepilo za neoporečno namestitvev klinov v vrtine.

Seveda iščejo tudi denarna sredstva, saj nabava tolikšnega števila klinov, potrebno lepilo, potni stroški, dnevnice in vse drugo zahteva veliko denarja.

Zanimivo je, da se planinske organizacije brez obotavljanja obračajo k javnosti. Izhajajo namreč iz dejstva, da si športno plezanje dandanes z velikim zamahom pridobiva somišljenike, da je plezalcev vse več, da so tu tudi še klasični alpinisti in da ti kot znaten sloj prebivalstva zaslužijo ustrezno pozornost in pomoč javnosti.

K izvedbi programa bodo v tem smislu pritegnili planinsko in vodniško organizacijo ter gorsko reševalno službo iz planinskih krogov, zunaj teh pa organizacije, ki skrbijo za tujski promet ali žive od njega, oblasti na deželni in zvezni ravni ter, kot ponavadi, tudi industrijo. Pri tem naj bi planinci dali zlasti delo in znanje, saj je znano, da nameščanje klinov ni stvar kogarsibodi; ti bi tudi opredelili, kje je potrebno namestiti varovala.

P. Šegula

Pred časom smo v Planinskem vestniku poročali o visoki obletnici nekega švicarskega planinskega društva, ki izdaja svoje društveno glasilo v višji nakladi, kot ima članov. To pomeni, da ima svojo revijo naročeno vsaj vsaka planinska družina — članica tega društva, če že ne vsak član, in poleg njih še društveni simpatizerji, ki hočejo biti seznanjeni z dogajanjem v svojem društvu. — Planinski vestnik, kot vse kaže, ne berejo niti

najvišji odborniki Planinske zveze Slovenije. Od lanskoletne decembrske številke že napovedujemo odločitev posebne komisije, ki jo je določil Glavni odbor PZS in ki naj bi povedala, kakšna naj bi bila celoletna naročnina za Planinski vestnik za tiste, ki bi jo plačali do konca maja, pa nam doslej še ni nič sporočila, ker se skoraj gotovo od lanskega novembra sploh ni sestala. Nekaj, kot kaže, na tem področju močno škriplje...